

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο Σχέδιο Νόμου

«Κύρωση του Αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης (ΕΚΧ), διεθνής σύμβαση για την προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων, υιοθετήθηκε το 1961 στο Συμβούλιο της Ευρώπης και κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον Νόμο 1426/84 (ΦΕΚ 32 Α/21-3-84). Αποτελεί το πρώτο περιεκτικό διεθνές κείμενο προστασίας κοινωνικών δικαιωμάτων, δεδομένου ότι προηγείται 5 χρόνια του αντίστοιχου Συμφώνου του Ο.Η.Ε..

Ο ΕΚΧ εξελίσσεται συνεχώς μέσω της νομολογίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων, που επιβλέπει την εφαρμογή του, και μέσω της υιοθέτησης των Πρωτοκόλλων στον ΕΚΧ, που διευρύνουν τα προστατευόμενα δικαιώματα και βελτιώνουν το μηχανισμό ελέγχου. Το 1988 υιοθετήθηκε το Πρόσθετο Πρωτόκολλο στον ΕΚΧ, το οποίο επέκτεινε το πεδίο εφαρμογής του Χάρτη με την αναγνώριση νέων δικαιωμάτων. Το 1995 υιοθετήθηκε ένα νέο Πρόσθετο Πρωτόκολλο που προβλέπει το σύστημα Συλλογικών Καταγγελιών. Η Ελλάδα κύρωσε και τα δύο Πρόσθετα Πρωτόκολλα με το Ν. 2595/98 (ΦΕΚ 63/Α/24-3-98). Το 1991 υιοθετήθηκε το τροποποιητικό πρωτόκολλο που βελτίωσε τη διαδικασία ελέγχου της εφαρμογής του ΕΚΧ, το οποίο κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν. 2422/1996 (ΦΕΚ 144 Α/4-7-96).

Το 1996 ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης αναθεωρήθηκε προκειμένου να ανταποκριθεί στα νέα κοινωνικά δεδομένα και να συμπεριλάβει νέα δικαιώματα. Ο Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης υιοθετήθηκε στις 3 Μαΐου 1996, στο Στρασβούργο, όπου και άνοιξε για υπογραφή, τέθηκε δε διεθνώς σε ισχύ την 1η

Ιουλίου 1999, με τη συμπλήρωση των απαιτούμενων για τούτο τριών κυρώσεων. Συμπεριλαμβάνει στο σκεπτικό του τις εξελίξεις στην εργατική νομοθεσία και στην κοινωνική πολιτική, όσες μεσολάβησαν από τη θέσπιση του Χάρτη του 1961, και αποβλέπει τελικώς στο να τον αντικαταστήσει.

Ο Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης (στο εξής «Αναθεωρημένος ΕΚΧ»), αποτελείται από το Προοίμιο, έξι Μέρη και το Παράρτημα.

Το Μέρος ΙΙ του ΕΚΧ αναφέρεται σε συγκεκριμένα δικαιώματα, αριθμεί τριάντα ένα (31) συνολικά άρθρα, που αντιστοιχούν σε ισάριθμα δικαιώματα, τα οποία τυποποιούνται ως εξής: α) δεκαεννιά (19) δικαιώματα ήδη κατοχυρωμένα από τον Χάρτη του 1961 με κάποιες τροποποιήσεις (άρθρα 1-19), β) τέσσερα (4) δικαιώματα προστατευόμενα από το Πρόσθετο Πρωτόκολλο του 1988, (άρθρα 20-23) και γ) οκτώ (8) νέα δικαιώματα θεσπιζόμενα για πρώτη φορά (άρθρα 24-31). Τα δικαιώματα που προστατεύονται από τον ΕΚΧ εντάσσονται σε τέσσερις θεματικούς τομείς: α) Απασχόληση, Κατάρτιση και Ίσες Ευκαιρίες, β) Υγεία, Κοινωνική Ασφάλιση και Κοινωνική Προστασία, γ) Εργασιακά Δικαιώματα και δ) Προστασία των Παιδιών, της Οικογένειας και των Μεταναστών.

Μέχρι σήμερα (11/08/2015) ο Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης έχει κυρωθεί από 33 χώρες και από την πλειονότητα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης και συγκεκριμένα από τα εξής κράτη: Αλβανία, Ανδόρα, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Γαλλία, Γεωργία, Ιρλανδία, Ιταλία, Εσθονία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Μαυροβούνιο, Μολδαβία, Νορβηγία, Ουγγαρία, Ολλανδία, Πορτογαλία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία, Ουκρανία, Φινλανδία, Ρωσία και Σερβία.

Η Ελλάδα έχει ήδη υπογράψει τον Αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη από τις 3 Μαΐου του 1996. Η κύρωση του Αναθεωρημένου Χάρτη βελτιώνει το επίπεδο της παρεχόμενης νομικής προστασίας στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής και αποδεικνύει το έμπρακτο ενδιαφέρον της χώρας μας στον τομέα της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, σε συνδυασμό με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, την άλλη διεθνή σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, συν-προσδιορίζουν σήμερα το ευρωπαϊκό κεκτημένο των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Οι ρυθμίσεις και των δύο συμβάσεων είναι ισόκυρες, εφόσον κατά το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος υπερισχύουν κάθε άλλης διάταξης του κοινού νομοθέτη. Για το λόγο αυτό δεσμεύουν και την διοίκηση και τα δικαστήρια να εφαρμόζουν και να ερμηνεύουν το εθνικό δίκαιο υπό το φως των ρυθμίσεων τους.

Η κύρωση του Αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη έρχεται να καλύψει ένα σημαντικό κενό, το οποίο έχει εν μέρει προκληθεί από τις πρόσφατες τάσεις απορρύθμισης και αποδόμησης του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου. Η πρόσφατη νομολογία της Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων, η οποία, με σειρά ομόφωνων αποφάσεων επί συλλογικών προσφυγών ελληνικών συνδικαλιστικών οργανώσεων (υπ' αριθμ. 65 και 66/2011 και 76-80/2012) έκρινε ότι σημαντικός αριθμός μνημονιακών ρυθμίσεων παραβιάζουν τον ΕΚΧ, είναι χαρακτηριστική.

Προβλέπεται η κύρωση όλων των άρθρων του Αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, εκτός από τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 3, και αυτές της παραγράφου 12 του άρθρου 19, λόγω της αδυναμίας της χώρας να ανταποκριθεί σήμερα σε αυτές, από πλευράς υλικών όρων και διαθέσιμων πόρων.

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ειδικότερα επί των διατάξεων του σχεδίου νόμου σημειώνουμε τα ακόλουθα: Με τις διατάξεις του πρώτου άρθρου ορίζεται ότι κυρώνονται και έχουν ισχύ νόμου οι ακόλουθες διατάξεις του Αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη: Άρθρα 1, 2, άρθρο 3 παράγραφοι 1, 2 και 3, άρθρα 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, άρθρο 19 παράγραφοι 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10 και 11, άρθρα 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31.

Με το δεύτερο άρθρο ορίζεται, στην πρώτη παράγραφο, ότι οι διατάξεις του άρθρου 6 δεν δεσμεύουν τη χώρα ως προς την καθιέρωση και χρήση μηχανισμών διαιτησίας για τη ρύθμιση εργασιακών διαφορών, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 22

του Συντάγματος, ιδίως ως προς το δικαίωμα μονομερούς πρόσβασης στην διαιτησία σε περίπτωση αποτυχίας των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Και τούτο διότι, όπως κρίθηκε με την απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας 2307/2014, το Σύνταγμα «επιβάλλει στον νομοθέτη να θεσπίσει σύστημα διαιτησίας σε περίπτωση αποτυχίας συλλογικών διαπραγματεύσεων» και μάλιστα ότι «η ενεργοποίηση της διαδικασίας δεν προϋποθέτει τη συναίνεση των δύο μερών της συλλογικής διαφοράς αλλά αρκεί η θέληση έστω και του ενός μέρους.»

Με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι το άρθρο 6 του Χάρτη δεν δεσμεύει την Ελλάδα ως προς τη ρύθμιση του δικαιώματος των εργοδοτών στη συλλογική δράση, ιδίως ως προς την απαγόρευση της ανταπεργίας, η οποία απαγορεύεται κατά το εθνικό δίκαιο δυνάμει της παραγράφου 2 του άρθρου 22 του ν. 1264/1982.

Με το τρίτο άρθρο ορίζεται ότι με προεδρικά διατάγματα είναι δυνατό να κυρωθούν σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο, όταν η οικονομική κατάσταση της χώρας το επιτρέψει, και οι διατάξεις του ΑΕΚΧ που δεν κυρώνονται με το παρόν νομοσχέδιο, και συγκεκριμένα: το άρθρο 3, παράγραφος 4 και το άρθρο 19, παράγραφος 12.

Τέλος, με το τέταρτο άρθρο ορίζεται ότι η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, ενώ του Αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη όταν πληρωθούν οι προϋποθέσεις που προβλέπει η σύμβαση.

Ειδικότερα στον Αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη που υποβάλλεται για κύρωση με αυτό το Σχέδιο Νόμου προβλέπονται τα ακόλουθα:

Το Προοίμιο υπογραμμίζει τη θέληση των κυβερνήσεων των Κρατών-Μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης να εξασφαλίσουν στους πληθυσμούς τους τα κοινωνικά δικαιώματα που προβλέπονται από τον Χάρτη, προκειμένου να βελτιώσουν το βιοτικό τους επίπεδο και να προάγουν την κοινωνική τους ευημερία.

Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει τριάντα μία (31) παραγράφους, στις οποίες γίνεται μνεία στα κοινωνικά δικαιώματα που προστατεύονται από τον Αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη. Θεωρείται διακήρυξη που καθορίζει τους

αντικειμενικούς στόχους του Χάρτη, η υλοποίηση των οποίων θα επιδιώκεται με κάθε πρόσφορο μέσο.

Το δεύτερο μέρος περιέχει τριάντα ένα (31) άρθρα, με τις διατάξεις των οποίων αναλαμβάνεται η υποχρέωση για την εξασφάλιση της άσκησης των δικαιωμάτων που αναφέρονται σε αυτά. Έτσι:

Με τις διατάξεις του άρθρου 1 προστατεύεται το δικαίωμα για εργασία με τη διατήρηση του υψηλότερου και σταθερότερου δυνατού επιπέδου απασχόλησης, την παροχή δωρεάν υπηρεσιών απασχόλησης και την εξασφάλιση κατάλληλου επαγγελματικού προσανατολισμού, κατάρτισης και αποκατάστασης.

Με το άρθρο 2 τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν τη διασφάλιση του δικαιώματος για αξιοπρεπείς όρους εργασίας. Για το σκοπό αυτό πρέπει να προβλέπουν λογική διάρκεια ημερήσιας και εβδομαδιαίας εργασίας, η οποία θα πρέπει να μειώνεται σταδιακά εφόσον το επιτρέπουν η αύξηση της παραγωγικότητας και άλλοι σχετικοί παράγοντες, αργίες με αποδοχές και ετήσια άδεια με αποδοχές διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων εβδομάδων. Επίσης, πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για την εξάλειψη των εγγενών κινδύνων σε επικίνδυνες ή ανθυγιεινές εργασίες και όπου αυτό δεν είναι δυνατόν, να μειώνεται η διάρκεια απασχόλησης, είτε να δίνεται συμπληρωματική άδεια με αποδοχές στους εργαζόμενους στις εργασίες αυτές. Επίσης, τα συμβαλλόμενα κράτη πρέπει να λαμβάνουν μέτρα, για την παροχή σε εβδομαδιαία βάση μιας ημέρας ανάπαυσης που να συμπίπτει, κατά το δυνατόν με την ημέρα της εβδομάδας που αναγνωρίζεται ως ημέρα ανάπαυσης σύμφωνα με τις παραδόσεις και τα έθιμα, για την ενημέρωση των εργαζομένων εγγράφως, το πολύ εντός δύο μηνών, για τους βασικούς όρους της σύμβασης ή της εργασιακής σχέσης, και τη χορήγηση στους εργαζόμενους που απασχολούνται σε νυχτερινή εργασία, των ευεργετικών μέτρων που λαμβάνουν υπόψη την ιδιαίτερη φύση της εργασίας.

Με τις διατάξεις του άρθρου 3 τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να διαμορφώνουν, εφαρμόζουν και επανεξετάζουν περιοδικά την πολιτική τους για την ασφάλεια και υγιεινή στην εργασία, με σκοπό τη βελτίωση της και την πρόληψη των ατυχημάτων και των προσβολών της υγείας που συνδέονται με την εργασία ή προκαλούνται κατά τη διάρκειά της, ελαχιστοποιώντας κυρίως τις αιτίες κινδύνου

που ενυπάρχουν στο περιβάλλον εργασίας. Επίσης, αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εκδίδουν κανονισμούς ασφάλειας και υγιεινής, να καθορίζουν μέτρα ελέγχου της εφαρμογής των κανονισμών αυτών, και να αναπτύσσουν υπηρεσίες προληπτικού και συμβουλευτικού χαρακτήρα προκειμένου να προωθηθεί η σταδιακή ανάπτυξη υπηρεσιών υγείας στους χώρους εργασίας.

Με το άρθρο 4 τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των εργαζομένων για αμοιβή που να εξασφαλίζει σε αυτούς και τις οικογένειές τους αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, για αυξημένη αμοιβή σε περίπτωση υπερωριακής απασχόλησης, για ίση αμοιβή μεταξύ αντρών και γυναικών έναντι εργασίας ίσης αξίας, για λογική προθεσμία προειδοποίησης σε περίπτωση απόλυσης. Επιπλέον οι κρατήσεις επί των αποδοχών επιτρέπονται μόνο υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπει η εθνική νομοθεσία ή οι συλλογικές συμβάσεις και οι διαιτητικές αποφάσεις.

Με το άρθρο 5 προστατεύεται το συνδικαλιστικό δικαίωμα εργοδοτών και εργαζομένων για την προάσπιση των οικονομικών και κοινωνικών τους συμφερόντων. Επίσης προβλέπεται ότι οι εγγυήσεις για την άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος εφαρμόζονται και στην αστυνομία και στις ένοπλες δυνάμεις, όπως ορίζει η εθνική νομοθεσία.

Με το άρθρο 6 τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουν να προάγουν το δικαίωμα των συλλογικών διαπραγματεύσεων εργοδοτών-εργαζομένων με ίσους όρους. Αυτό περιλαμβάνει, ισομερή διαβούλευση και καθιέρωση διαδικασιών εκούσιας διαπραγμάτευσης μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων προκειμένου να ρυθμίζονται με συλλογικές συμβάσεις οι όροι απασχόλησης, καθιέρωση και χρησιμοποίηση κατάλληλων διαδικασιών συμβιβασμού και διαιτησίας για τη ρύθμιση των εργασιακών διαφορών, και προσφυγή σε συλλογικές ενέργειες σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων.

Με το άρθρο 7 καθορίζεται το 15^ο έτος ως κατώτατο όριο εισόδου στην απασχόληση με δυνατότητα ορισμένων εξαιρέσεων και το 18^ο έτος ως το κατώτατο όριο ηλικίας εισόδου στην απασχόληση όσον αφορά επικίνδυνες και ανθυγιεινές εργασίες. Με το ίδιο άρθρο απαγορεύεται η απασχόληση παιδιών που εντάσσονται στην υποχρεωτική εκπαίδευση σε εργασίες που τους στερούν τη δυνατότητα να επωφελούνται πλήρως

από την εκπαίδευση αυτή και περιορίζεται η διάρκεια της εργασίας ατόμων κάτω των 18. Παράλληλα, αναγνωρίζεται το δικαίωμα των νεαρών εργαζομένων και μαθητευομένων για δίκαιη αμοιβή και προβλέπεται ότι οι ώρες που αφιερώνουν τα νεαρά πρόσωπα στην επαγγελματική τους κατάρτιση, κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας, αποτελεί μέρος της ημερήσιας εργασίας, ενώ καθορίζεται η διάρκεια της ετήσιας κανονικής άδειας με αποδοχές για τους εργαζομένους κάτω των 18 σε τέσσερις τουλάχιστον εβδομάδες. Τέλος, απαγορεύεται η απασχόληση ατόμων κάτω των 18 ετών σε νυχτερινές εργασίες με ορισμένες εξαιρέσεις, προβλέπονται τακτικές ιατρικές εξετάσεις για τους εργαζόμενους κάτω των 18 ετών και εξασφαλίζεται ειδική προστασία από τους σωματικούς και ηθικούς κινδύνους που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εργασία τους και στους οποίους εκτίθενται τα παιδιά και τα νεαρά πρόσωπα.

Με το άρθρο 8 προβλέπεται η χορήγηση στις εργαζόμενες γυναίκες, πριν και μετά τον τοκετό, άδεια ανάπαυσης συνολικής διάρκειας τουλάχιστον 14 εβδομάδων. Χαρακτηρίζεται παράνομη η κοινοποίηση –εκ μέρους του εργοδότη– της απόλυσης σε γυναίκα κατά τη διάρκεια της περιόδου από τη στιγμή που τον ειδοποιεί για την εγκυμοσύνη της μέχρι το τέλος της άδειας μητρότητας, εξασφαλίζονται διαλείμματα εργασίας στις μητέρες που θηλάζουν τα παιδιά τους, ρυθμίζεται η νυκτερινή εργασία των εγκύων, των γυναικών που έχουν γεννήσει πρόσφατα και αυτών που θηλάζουν τα παιδιά τους, και απαγορεύεται η απασχόλησή τους σε υπόγειες εργασίες, στα μεταλλεία και σε όλες τις εργασίες που θεωρούνται ακατάλληλες, λόγω του επικίνδυνου, ανθυγιεινού ή επίπονου χαρακτήρα τους.

Με το άρθρο 9 διασφαλίζεται το δικαίωμα στον επαγγελματικό προσανατολισμό και προβλέπεται για το σκοπό αυτό η σύσταση υπηρεσίας που θα παρέχει δωρεάν βοήθεια σε όλα τα πρόσωπα (νέους και ενήλικες), περιλαμβανομένων και των ατόμων με αναπηρία, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους που έχουν σχέση με την επιλογή επαγγέλματος ή την επαγγελματική τους πρόοδο.

Με το άρθρο 10 επιδιώκεται η εξασφάλιση του δικαιώματος όλων των ατόμων στην επαγγελματική κατάρτιση και μετεκπαίδευση. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται η δημιουργία συστημάτων μαθητείας και άλλων συστημάτων εκπαίδευσης των νέων στα διάφορα επαγγέλματα, η παροχή μέσων που θα επιτρέπουν την είσοδο όλων των

ενδιαφερόμενων στην ανώτερη και ανώτατη τεχνική εκπαίδευση, σύμφωνα με τις ικανότητές τους, και η εξασφάλιση όλων των κατάλληλων και προσιτών μέτρων για την εκπαίδευση και μετεκπαίδευση των ενηλίκων εργαζομένων που επιβάλλεται από την τεχνολογική εξέλιξη ή τις νέες τάσεις στην αγορά εργασίας. Επιπλέον προβλέπεται η παροχή ειδικών μέτρων για την επανακατάρτιση και επανένταξη των μακροχρόνια ανέργων.

Με το άρθρο 11 επιδιώκεται η εξασφάλιση του δικαιώματος προστασίας της υγείας και προβλέπεται για το σκοπό αυτό, η εξάλειψη, κατά το δυνατό, των κινδύνων που την απειλούν, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ενημέρωσης για τη βελτίωση της υγείας και την ανάπτυξη της ατομικής ευθύνης στο τομέα της υγείας και η πρόληψη των ενδημικών, επιδημικών και άλλων ασθενειών, καθώς και ατυχημάτων.

Με τις διατάξεις του άρθρου 12 τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν να εγκαθιδρύσουν και να συντηρήσουν ένα θεσμικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης σε ικανοποιητικό επίπεδο και να καταβάλουν προσπάθειες για την προοδευτική βελτίωση του. Επίσης αναλαμβάνουν, με τη σύναψη διμερών ή πολυμερών συμβάσεων ή άλλων μέσων, να διασφαλίσουν ίση μεταχείριση των αλλοδαπών, υπηκόων των συμβαλλομένων κρατών, αναφορικά με τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και την παροχή, διατήρηση και αποκατάσταση των δικαιωμάτων αυτών.

Με το άρθρο 13 αναγνωρίζεται το δικαίωμα για κοινωνική και ιατρική βοήθεια. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να μεριμνούν ώστε τα πρόσωπα που δεν έχουν επαρκείς πόρους να έχουν πρόσβαση σε κατάλληλη βοήθεια, και σε περίπτωση ασθένειας τις φροντίδες που απαιτεί η κατάσταση της υγείας τους, χωρίς να υφίστανται για τον λόγο αυτό, περιορισμό των πολιτικών ή κοινωνικών δικαιωμάτων τους.

Με τις διατάξεις του άρθρου 14 τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες που συμβάλλουν στην ευημερία και στην ανάπτυξη των ατόμων και ομάδων στην κοινότητα, καθώς και στην προσαρμογή τους στο κοινωνικό περιβάλλον.

Με το άρθρο 15 επιδιώκεται η διασφάλιση του δικαιώματος των ατόμων με αναπηρία στην ανεξαρτησία, κοινωνική ενσωμάτωση και συμμετοχή στη ζωή της κοινότητας. Για το σκοπό αυτό τα Συμβαλλόμενα Κράτη δεσμεύονται να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την παροχή επαγγελματικού προσανατολισμού, εκπαίδευσης και κατάρτισης, για την προώθηση στην απασχόληση, για την εξάλειψη των εμποδίων στην επικοινωνία και κινητικότητα, και για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στα μέσα συγκοινωνίας, στη στέγαση, σε πολιτιστικές και άλλες δραστηριότητες.

Με το άρθρο 16 τονίζεται η υποχρέωση για προαγωγή της κοινωνικής, νομικής και οικονομικής προστασίας της οικογένειας, βασικού κυττάρου της κοινωνίας. Για το σκοπό αυτό τα Συμβαλλόμενα Κράτη οφείλουν να βοηθήσουν την οικογένεια με κοινωνικές και οικογενειακές παροχές, φορολογικές ρυθμίσεις, στεγαστική συνδρομή κ.λπ.

Στο άρθρο 17 τα Συμβαλλόμενα Κράτη δεσμεύονται να λάβουν μέτρα για τη φροντίδα, την υποστήριξη, την εκπαίδευση και την κατάρτιση των παιδιών και των νεαρών προσώπων, ιδιαίτερα με την ίδρυση ή διατήρηση δομών και υπηρεσιών που να ανταποκρίνονται στο σκοπό αυτό, καθώς και να λάβουν μέτρα για την προστασία από την παραμέληση, τη βία και την εκμετάλλευση. Επίσης, προβλέπεται ειδική υποστήριξη από το Κράτος για τα παιδιά και τα νεαρά άτομα που στερούνται προσωρινά ή μόνιμα την υποστήριξη της οικογένειάς τους, εξασφάλιση δωρεάν πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και ενθάρρυνση της τακτικής φοίτησης στο σχολείο.

Με το άρθρο 18 επιδιώκεται η κατοχύρωση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος προσοδοφόρου δραστηριότητας στο έδαφος των άλλων συμβαλλόμενων κρατών. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται η εφαρμογή των υφιστάμενων ρυθμίσεων με φιλελεύθερο πνεύμα, η απλοποίηση των διατυπώσεων που ισχύουν, η μείωση ή κατάργηση των οικονομικών επιβαρύνσεων που ισχύουν για τους αλλοδαπούς εργαζόμενους και η αναγνώριση του δικαιώματος μετακίνησης των υπηκόων που επιθυμούν να αναπτύξουν προσοδοφόρο δραστηριότητα στο έδαφος άλλων Συμβαλλομένων Κρατών.

Με το άρθρο 19 προστατεύεται το δικαίωμα των μεταναστών εργαζομένων και των οικογενειών τους στην προστασία και βοήθεια με τη δημιουργία κατάλληλων υπηρεσιών παροχής χρήσιμων πληροφοριών και με τη λήψη κάθε μέτρου που θα εξασφαλίζει σ' αυτούς μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή εκείνης που απολαμβάνουν οι υπήκοοι του συμβαλλομένου μέρους στο οποίο απασχολούνται.

Το άρθρο 20 αναφέρεται στο δικαίωμα στην ισότητα ευκαιριών των δύο φύλων ως προς τα θέματα απασχόλησης και επαγγέλματος. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη οφείλουν να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της ισότητας στους τομείς της πρόσβασης στην εργασία, στον επαγγελματικό προσανατολισμό και εκπαίδευση, στις συνθήκες εργασίας και στην εξέλιξη του εργαζόμενου.

Το άρθρο 21 κατοχυρώνει το δικαίωμα στην τακτική πληροφόρηση των εργαζομένων για την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης στην οποία απασχολούνται, εκτός αν λόγοι απορρήτου ή ανταγωνισμού εμποδίζουν κάτι τέτοιο. Επίσης αναφέρεται ότι θα ζητείται η γνώμη των εργαζόμενων για αποφάσεις που πρόκειται να επηρεάσουν ουσιαστικά τα συμφέροντά τους.

Με το άρθρο 22 αναλαμβάνεται η υποχρέωση της βελτίωσης των όρων εργασίας, της οργάνωσης εργασίας και γενικότερα του εργασιακού περιβάλλοντος, της προστασίας της υγείας και ασφάλειας μέσα στην επιχείρηση, της οργάνωσης κοινωνικών και πολιτιστικών υπηρεσιών μέσα στις επιχειρήσεις και του ελέγχου της τήρησης των ρυθμίσεων που διέπουν τα θέματα αυτά.

Με τις διατάξεις του άρθρου 23 αναλαμβάνεται η υποχρέωση λήψης κατάλληλων μέτρων ώστε τα ηλικιωμένα άτομα να παραμένουν όσο το δυνατόν περισσότερο ενεργά μέλη της κοινωνίας, με την εξασφάλιση επαρκών πόρων και ενημέρωσης για τις υπηρεσίες και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται για αυτούς, καθώς επίσης να προσδιορίζουν ελεύθερα τον τρόπο ζωής τους με την εξασφάλιση κατάλληλων συνθηκών στέγασης, την προστασία της υγείας τους και την παροχή υπηρεσιών που είναι απαραίτητες για την κατάστασή τους.

Με το άρθρο 24 αναγνωρίζεται το δικαίωμα όλων των εργαζομένων να μην απομακρύνονται από την εργασία τους χωρίς βάσιμη αιτία και, στην περίπτωση που

συμβεί αυτό, να υπάρξει επαρκής αποζημίωση ή άλλη κατάλληλη συνδρομή. Ο εργαζόμενος στην περίπτωση αυτή έχει το δικαίωμα προσφυγής σε ανεξάρτητο όργανο.

Με το άρθρο 25 τα συμβαλλόμενα κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εξασφαλίζουν τις απαιτήσεις των εργαζομένων που προκύπτουν από συμβάσεις εργασίας ή εργασιακές σχέσεις σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη, μέσω της παρέμβασης θεσμικού φορέα ή με οποιαδήποτε άλλη μορφή αποτελεσματικής προστασίας.

Με τις διατάξεις του άρθρου 26 αναλαμβάνεται η υποχρέωση ενημέρωσης και πρόληψης φαινομένων σεξουαλικής παρενόχλησης στον χώρο εργασίας ή άλλων εχθρικών και προσβλητικών πράξεων εναντίον κάθε εργαζόμενου.

Με τις διατάξεις του άρθρου 27 αναλαμβάνεται η υποχρέωση λήψης μέτρων που να επιτρέπουν στους εργαζόμενους με οικογενειακές υποχρεώσεις να εντάσσονται και να παραμένουν στην απασχόληση, καθώς και να επιστρέφουν στην απασχόληση μετά από απουσία που σχετίζεται με τις υποχρεώσεις αυτές. Επίσης, απαιτείται να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες τους αναφορικά με τις συνθήκες απασχόλησης και κοινωνικής ασφάλισης, να αναπτύσσονται υπηρεσίες, όπως παιδικοί σταθμοί και άλλα προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης των παιδιών, και να παρέχεται, μετά την άδεια μητρότητας, γονική άδεια για τη φροντίδα του παιδιού. Τέλος να διασφαλίζουν ότι οι οικογενειακές υποχρεώσεις δεν αποτελούν βάσιμο λόγο για τερματισμό της απασχόλησης.

Με το άρθρο 28 προστατεύονται οι εκπρόσωποι των εργαζομένων ενάντια σε κάθε επιζήμια ενέργεια, περιλαμβανομένης και της απομάκρυνσής τους από την εργασία, λόγω της θέσης τους ή των δραστηριοτήτων τους, και αναλαμβάνεται η υποχρέωση να τους παρέχονται οι κατάλληλες διευκολύνσεις προκειμένου να εκπληρώνουν άμεσα και αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους.

Με το άρθρο 29 εξασφαλίζεται ότι οι εργοδότες θα ενημερώνουν και θα συμβουλεύονται τους εκπροσώπους των εργαζομένων πριν από ομαδικές απολύσεις,

προκειμένου να βρεθούν τρόποι και μέσα αποφυγής τους ή να περιοριστεί ο αριθμός και οι συνέπειές τους.

Με τις διατάξεις του άρθρου 30 τα συμβαλλόμενα κράτη δεσμεύονται να λαμβάνουν μέτρα για την προώθηση της αποτελεσματικής πρόσβασης στην απασχόληση, τη στέγαση, την κατάρτιση, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό και την κοινωνική και ιατρική φροντίδα των ατόμων που βρίσκονται ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε κατάσταση κοινωνικού αποκλεισμού ή φτώχειας.

Με το άρθρο 31 προστατεύεται το δικαίωμα στη στέγαση με την προώθηση της πρόσβασης σε κατάλληλες συνθήκες στέγασης, την πρόληψη με στόχο την εξάλειψη του φαινομένου των αστέγων και την εξασφάλιση προσιτών τιμών στέγης στα άτομα που δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους.

Στο μέρος III και ειδικότερα στο άρθρο Α΄ καθορίζεται ότι κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος δεσμεύεται να εφαρμόσει το Μέρος I του Χάρτη, έξι τουλάχιστον από τα ακόλουθα εννέα (9) άρθρα του Μέρους II του Χάρτη: 1,5,6,7,12,13,16,19 και 20 και συμπληρωματικό αριθμό άρθρων ή αριθμημένων παραγράφων του Μέρους II του Χάρτη, τα οποία θα επιλέξει, με την προϋπόθεση όμως ότι ο συνολικός αριθμός των άρθρων και των αριθμημένων παραγράφων τα οποία δεσμεύεται να εφαρμόσει να μην είναι κατώτερος από 16 άρθρα ή 63 αριθμημένες παραγράφους. Επιπλέον στο αυτό Μέρος III αναφέρεται ο τρόπος γνωστοποίησης προς το Συμβούλιο της Ευρώπης των άρθρων ή παραγράφων με τα οποία δεσμεύονται τα Συμβαλλόμενα Μέρη, καθώς και η υποχρέωση κάθε Συμβαλλόμενου Μέρους να διαθέτει σύστημα επιθεώρησης εργασίας ανάλογο με τις εθνικές συνθήκες. Το άρθρο Β΄ αναφέρεται στη σχέση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη με το Πρόσθετο Πρωτόκολλο του 1988. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι κανένα Συμβαλλόμενο Μέρος του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη ή Μέρος στο Πρόσθετο Πρωτόκολλο του 1988 δεν μπορεί να κυρώσει, αποδεχτεί ή εγκρίνει αυτό τον Χάρτη, χωρίς να θεωρηθεί ότι δεσμεύεται τουλάχιστον από τις αντίστοιχες διατάξεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, και ανάλογα με την περίπτωση, του Προσθέτου Πρωτοκόλλου.

Στο Μέρος IV και συγκεκριμένα στο άρθρο Γ΄ σημειώνεται ότι η εφαρμογή των νομικών υποχρεώσεων που απορρέουν από τον Αναθεωρημένο Χάρτη θα υπόκειται

στον ίδιο έλεγχο που υπόκειται και ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης. Στο άρθρο Δ΄ σημειώνεται ότι οι διατάξεις του Προσθέτου Πρωτοκόλλου για το σύστημα συλλογικών καταγγελιών θα δεσμεύουν μόνο τα κράτη που το έχουν κυρώσει. Κάθε κράτος που δεν δεσμεύεται από το εν λόγω Πρωτόκολλο μπορεί να αποδεχτεί τον έλεγχο των υποχρεώσεων του, βάσει του Χάρτη, είτε με την κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης του παρόντος Χάρτη είτε μεταγενέστερα.

Στο Μέρος V, το άρθρο Ε΄ αναφέρεται στη ρήτρα μη διάκρισης κατά την απόλαυση των δικαιωμάτων του Χάρτη. Αντίστοιχα τα άρθρα Ε΄, ΣΤ΄, Ζ΄ και Η΄ αναφέρονται σε θέματα εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη σε περιπτώσεις πολέμου ή δημόσιου κινδύνου, σε περιπτώσεις που περιορίζεται η εφαρμογή του για λόγους δημοσίου συμφέροντος, εθνικής ασφάλειας, δημόσιας υγείας ή των χρηστών ηθών και στις σχέσεις Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και εσωτερικού δικαίου ή διεθνών συμφωνιών. Στο άρθρο Θ΄ αναφέρεται ότι οι διατάξεις των άρθρων 1-31 πρέπει να εφαρμόζονται μέσω νόμων ή κανονισμών, συμφωνιών ανάμεσα σε εργοδότες ή οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων, συνδυασμού των μεθόδων αυτών και άλλων κατάλληλων μέσων. Το άρθρο Ι΄ κάνει αναφορά σε διαδικαστικά θέματα που αφορούν τις εκάστοτε τροποποιήσεις του Χάρτη.

Στο Μέρος VI γίνεται αναφορά στα θέματα υπογραφής, επικύρωσης, έναρξης ισχύος, εδαφικής εφαρμογής, καταγγελίας του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, καθώς επίσης και στις γνωστοποιήσεις στις οποίες προβαίνει ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης προς τα κράτη-μέλη του Συμβουλίου και το Γενικό Διευθυντή του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας. Στο άρθρο Ν΄ αναφέρεται ότι το παράρτημα στο Χάρτη αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του. Στο παράρτημα αυτό δίνονται ερμηνευτικές διευκρινίσεις πάνω σε ορισμένα άρθρα του.

Γ. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΔΕΣΜΕΥΟΥΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η εξαίρεση ορισμένων διατάξεων του ΑΕΚΧ από την κυρωτική διαδικασία του παρόντος σχεδίου νόμου έχει έρεισμα στη δυνατότητα που δίνει το άρθρο Α΄ του Μέρους III της Σύμβασης στα Συμβαλλόμενα μέρη να δεσμευτούν σε έξι (6) κατ΄

ελάχιστον από τα εννέα (9) θεμελιώδη άρθρα (1, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 19 και 20) του Μέρους II της Σύμβασης, αποκαλούμενα «άρθρα του σκληρού πυρήνα». Επιπλέον, τα Συμβαλλόμενα μέρη πρέπει να αποδεχθούν έναν πρόσθετο αριθμό άρθρων ή αριθμημένων παραγράφων που επιλέγονται ελεύθερα, με την προϋπόθεση ότι ο συνολικός αριθμός των άρθρων ή των αριθμημένων παραγράφων από τα οποία δεσμεύεται το κράτος δεν θα είναι μικρότερος από δεκαέξι (16) άρθρα ή εξηντατρείς (63) αριθμημένες παραγράφους.

Όπως αναφέρθηκε στο πρώτο μέρος της αιτιολογικής έκθεσης, κριτήριο για την κύρωση ή μη των διατάξεων του Αναθεωρημένου ΕΚΧ είναι η δυνατότητα της χώρας να ανταποκριθεί, από πλευράς υλικών όρων και διαθέσιμων πόρων στις ρυθμίσεις του Χάρτη. Με βάση το ανωτέρω κριτήριο, από τις διατάξεις του Αναθεωρημένου ΕΚΧ επελέγη να μην δεσμεύουν την Ελλάδα οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 3, και οι διατάξεις της παραγράφου 12 του άρθρου 19.

Ειδικότερα:

Η παράγραφος 4 του άρθρου 3, όπως έχει ερμηνευθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων, αναφέρεται στην υποχρεωτική παροχή υπηρεσιών ιατρού εργασίας σε όλες τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους. Η σχετική εθνική νομοθεσία (Π.Δ. 17/96, «Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ» άρθρο 4 παρ. 1) δεν καλύπτει την ανωτέρω απαίτηση, αφού προβλέπει την υποχρέωση του εργοδότη να χρησιμοποιεί υπηρεσίες ιατρού εργασίας μόνο για επιχειρήσεις άνω των πενήντα (50) εργαζομένων ή σε συγκεκριμένες περιπτώσεις αυξημένης επικινδυνότητας του εργασιακού περιβάλλοντος. Η επέκταση της υποχρέωσης θα πρέπει να λάβει χώρα όταν οι οικονομικές δυνατότητες της χώρας το επιτρέψουν.

Η παράγραφος 12 του άρθρου 19, αναφέρεται στη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας του μετανάστη εργαζόμενου στα παιδιά του. Η υλοποίηση αυτής της δέσμευσης είναι σήμερα, ενόψει της οικονομικής κατάστασης, ιδιαίτερα δυσχερής, λόγω της εκτεταμένης πίεσης την οποία υφίσταται η χώρα μας από τα μεταναστευτικά κύματα, περισσότερο από κάθε άλλο κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Αθήνα, 2015

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΘΑΚΗΣ

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ-ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΑΛΤΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΤΖΙΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ

ΑΝ. ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝΟΥΣΗΣ

ΑΝ. ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ